

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Tomáš Mottla a soudců JUDr. Jiřího Korblera a JUDr. Čestmíra Slaného ve věci

žalobců: a) **Mgr. Michaela T. B.**, narozená dne xxx
bytem xxx
b) **MUDr. Michaela B.**, narozená dne xxx
bytem xxx
c) **Ing. arch. Petr B.**, narozený dne xxx
bytem xxx
všichni zastoupeni advokátem JUDr. Martinem Purkytem
sídlem náměstí 14. října 496/13, 150 00 Praha 5

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo zemědělství**, IČO 00020478
sídlem Těšnov 65/17, 117 05, Praha 1

o zaplacení náhrady nemajetkové újmy z titulu nesprávného úředního postupu,

o odvolání žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. června 2019,
č. j. 27 C 234/2018-40,

takto:

I. Rozsudek soudu prvního stupně **se** v napadeném vyhovujícím výroku o věci samé (výrok I) ve vztahu ke každému z žalobců co do částky 568 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % ročně z této částky od 26. 4. 2019 do zaplacení **potvrzuje**, ve lhůtě splatnosti **se**

mění tak, že ta činí patnáct dní od právní moci rozsudku, a ve zbylé části tohoto výroku se **mění tak**, že se žaloba **zamítá**.

- II. Žalovaná je povinna** zaplatit žalobcům společně a nerozdílně na náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů 48 827 Kč do patnácti dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám advokáta žalobců.

Odůvodnění

1. Napadeným rozsudkem soud prvního stupně uložil žalované povinnost do tří dnů od právní moci rozsudku zaplatit každému z žalobců částku 1 200 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % ročně z částky 300 000 Kč od 12. 12. 2018 do zaplacení, z částky 300 000 Kč od 16. 12. 2018 do zaplacení, z částky 300 000 Kč od 11. 2. 2019 do zaplacení a z částky 300 000 Kč od 26. 4. 2019 do zaplacení (výrok I.), žalobu co do povinnosti žalované zaplatit každému z žalobců částku 825 000 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 9,75 % ročně z částky 206 250 Kč od 12. 12. 2018 do zaplacení, z částky 206 250 Kč od 16. 12. 2018 do zaplacení, z částky 206 250 Kč od 11. 2. 2019 do zaplacení a z částky 206 250 Kč od 26. 4. 2019 do zaplacení zamítl (výrok II.) a o povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhodl tak, že žalovaná je povinna na jejich náhradu zaplatit žalobcům 194 027 Kč do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám jejich společného právního zástupce (výrok III.).
2. Takto bylo rozhodnuto o žalobě, kterou se každý z žalobců domáhal po žalované zaplacení náhrady nemajetkové újmy ve výši 2 025 000 Kč s příslušenstvím, která jim a jejich společnému právnímu předchůdci Ing. Pavlu B. vznikla dle žalobních tvrzení v důsledku nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce řízení o vydání nemovitostí podle zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, konkrétně pak v souvislosti s projednáváním restitučního nároku na vydání původních pozemků v katastrálním území Xxx, obec Praha (sestavující z celkem z jedné ideální poloviny celkem 120 původních pozemků z knihovnicích vložek PK č. xxx, tedy pozemků vztahujících se k bývalé zemědělské usedlosti „Xxx“), který byl jejich společným právním předchůdcem (manželem a otcem Ing. Pavlem B.) podán již v roce 1991, avšak celá řada restitučních správních řízení, v nichž byl tento nárok následně projednáván, byla vedena desítky let, přičemž řízení vedené u Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Středočeský kraj a hl. m. Prahu „pod spisovými značkami PÚ 18/91/12, PÚ 18/91/13, PÚ 18/91/17 a PÚ 18/91/20“ skončila až po více jak 26 letech (řízení vedené pod sp. zn. PÚ 18/91/12 skončilo rozhodnutím Státního pozemkového úřadu – Krajského úřadu pro Středočeský kraj a hl. m. Prahu ze dne 16. 11. 2017, řízení vedené tímž úřadem pod sp. zn. PÚ 18/91/13 skončilo rozhodnutím ze dne 30. 11. 2017, řízení vedené pod sp. zn. PÚ 18/91/17 skončilo rozhodnutím ze dne 31. 1. 2018 a řízení pod sp. zn. PÚ 18/91/20 skončilo rozhodnutím ze dne 20. 4. 2018). Výši požadované nemajetkové újmy žalobci stanovili samostatně za každé z uvedených čtyř dílčích restituční správních řízení, a to jako násobek judikaturou dovozené základní výše finančního odškodnění nemajetkové újmy odpovídající částce 15 000 Kč za každý rok trvání každého z těchto restitučních řízení, s výjimkou prvních dvou let jejich trvání, za něž byla uvedená částka požadována toliko v poloviční výši, přičemž takto konstruovaná částka byla žalobci dále navýšena o 20 % s poukazem na zvýšený význam předmětného řízení pro žalobce coby poškozené a o dalších 20 % za postup příslušných správních orgánů, a snížena o 5 % z toho důvodu žalobci, že se jedná o újmu jimi sdílenou.
3. Soud prvního stupně při svém rozhodování vyšel ze zjištění, že Magistrát hl. m. Prahy – Pozemkový úřad Praha coby právní předchůdce Státního pozemkového úřadu – Krajský pozemkový úřad pro Středočeský kraj a hl. m. Prahu v roce 1991 obdržel žádost Ing. Pavla B., manžela žalobkyně b) a otce žalobců a) a c), o vydání ideální jedné poloviny původních pozemků tvořících součást zemědělské usedlosti „Xxx“ v katastrálním území Xxx, obec Praha, sestávající celkem ze 120 pozemků, které v minulosti v různých časových obdobích a z rozličných důvodů

[bud' na základě zákona č. 46/1948 Sb., o nové pozemkové reformě (trvalé úpravě vlastnictví k zemědělské a lesní půdě) a vládního nařízení č. 15/1959 Sb., o opatřeních týkajících se některých věcí užívaných organizacemi socialistického sektoru, nebo na základě vyvlastnění pro bytovou výstavbu, na základě vynuceného darovacího prohlášení spoluvlastníků, na základě kupních smluv ze 70. až 80. let minulého století, jež byly uzavřeny v tísní a za nápadně nevýhodných podmínek, anebo též jakožto sankce uložená původním vlastníkům v trestním řízení v souvislosti s jejich odsouzením za spáchanou protistátní činnost) přešly na stát. Původní pozemky označené údaji podle PK byly přitom v minulosti několikrát přecíslovány a řada z nich byla dokonce rozparcelována. Již tedy samotné ztotožnění původních pozemků se současným stavem zápisu v katastru nemovitostí bylo časově náročné. Do října 2017 bylo za účelem vypořádání předmětného restitučního nároku vydáno několik desítek dílčích správních rozhodnutí týkajících se vždy jisté části uplatněného nároku, na což následně navázala žalobci v tomto řízení akcentovaná rozhodnutí Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Středočeský kraj a hl. m. Prahu ze dne 16. 11. 2017, č. j. PÚ 18/91/12, ze dne 30. 11. 2017, č. j. PÚ 18/91/13, ze dne 31. 1. 2018, č. j. PÚ 18/91/17, a ze dne 20. 4. 2018, č. j. PÚ 18/91/20. Ani těmito rozhodnutími však ještě nebylo rozhodnuto o celém předmětu uvedeného restitučního nároku. Jelikož Ing. Pavel B. dne 24. 7. 1994 zemřel, vstoupili do jeho práv restituenta jakožto jeho dědici manželka MUDr. Michaela B. a děti Mgr. Michaela T. B. a Ing. arch. Petr B., s nimiž bylo v uvedeném restitučním řízení nadále jednáno jakožto s oprávněnými osobami podle ustanovení § 4 odst. 4 zákona č. 229/1991 Sb. Projednávání uvedeného nároku u Státního pozemkového úřadu – Krajského pozemkového úřadu pro Středočeský kraj a hl. m. Prahu, respektive před jeho právními předchůdci, bylo postiženo celou řadou dlouhých období nečinnosti správních orgánů, neboť k vydání prvního dílčího rozhodnutí došlo až v roce 2000, tj. zhruba po devíti letech od uplatnění nároku, přičemž žádná rozhodnutí nebyla vydána ani v letech 2002, 2006, 2008, 2010, 2011, 2013, 2015 a 2016, přestože žalobci vypořádání restitučního nároku opakovaně urgovali, a na základě výsledků vlastního šetření správní orgán upozorňovali na to, které pozemky zůstávají nedořešeny. Nárok na náhradu nemajetkové újmy, který žalobci učinili předmětem tohoto řízení, byl žalobci předběžně uplatněn u žalované ohledně každého z výše uvedených čtyř správních rozhodnutí samostatně – v případě rozhodnutí č. j. PÚ 18/91/12 dne 11. 6. 2018, v případě rozhodnutí č. j. PÚ 18/91/13 dne 15. 6. 2018, v případě rozhodnutí č. j. PÚ 18/91/17 dne 30. 11. 2017 a v případě rozhodnutí č. j. PÚ 18/91/20 dne 25. 10. 2018. Žalovaná uvedeně nároky odmítla dobrovolně uspokojit.

4. Vycházejí z takto učiněného závěru o skutkovém stavu věci soud prvního stupně [s odkazem zejména na ustanovení § 13 odst. 1 a § 31a zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutími nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) – dále jen „OdpŠk“] shledal žalobcem uplatněný nárok co do základu důvodným. Implicitně přitom zdůraznil, že čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, publikované pod č. 209/1992 Sb. (dále jen „Úmluva“), který v poměrech České republiky dále rozvádí § 13 odst. 1 věta třetí OdpŠk, přiznává nárok na náhradu nemajetkové újmy z titulu nesprávného úředního postupu spočívajícího v nepřiměřené délce řízení též účastníkům správního řízení, pokud jeho předmětem byl soukromoprávní nárok, tedy bylo-li v takovém řízení rozhodováno o občanských právech nebo závazcích. Jelikož restituční nárok uvedený kvalifikační požadavek splňuje a protože předmětné správní řízení zcela zjevně bylo postiženo mimořádnými prodlevami, když zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), v té době stanovené lhůty pro rozhodnutí správního orgánu ve věci samé (podle § 49 správního řádu mělo být v jednoduchých případech rozhodováno bezodkladně, jinak do 30 dnů od zahájení řízení a ve zvlášť složitých případech nejdéle do 60 dnů od zahájení řízení) byly mnohonásobně překročeny, soud prvního stupně uzavřel, že v uvedené věci nepochybně došlo k porušení práva žalobců na projednání věci v zákonné lhůtě a že s ohledem na celkovou délku průtahů nelze považovat za dostatečnou formu kompenzace nemajetkové újmy, jejíž vznik se za daného stavu

věci presumuje, pouhé konstatování porušení práva. S ohledem na zjištěnou délku trvání projednávání předmětného restitučního nároku a datum vydání jednotlivých čtyř žalobci označených správních rozhodnutí pozemkového úřadu (č. j. PÚ 18/91/12 ze dne 16. 11. 2017, č. j. PÚ 18/91/13 ze dne 30. 11. 2017, č. j. PÚ 18/91/17 ze dne 31. 1. 2018 a č. j. PÚ 18/91/20 ze dne 20. 4. 2018), jimiž podle soudu prvního stupně byla zakončena dílčí správní řízení vypořádávající předmětný restituční nárok, soud prvního stupně uzavřel, že za každé z těchto správních řízení každému ze žalobců po právu náleží náhrada nemajetkové újmy v částce 300 000 Kč. Podle ustálené judikatury je totiž možné za každý rok trvání nepřiměřeně dlouze vedeného řízení uvažovat o obecné výši imateriální újmy odpovídající částce 15 000 Kč za každý rok trvání posuzovaného řízení s tím, že za prvé dva roky řízení lze přiznat částku pouze v poloviční výši. Trvalo-li tedy každé z uvedených správních řízení minimálně 26 let, pak obecná základní výše takto stanovené nemajetkové újmy činí 375 000 Kč. Takto získanou částku však bylo třeba dále individualizovat za pomoci kritérií předvídaných v ustanovení § 31a odst. 3 OdpŠk, z nichž soud prvního stupně shledal relevantním toliko judikaturou dovozený princip nižší výše nemajetkové újmy v případě tzv. sdílené nemajetkové újmy, jež je vlastní řízením, jehož se účastní větší počet účastníků. Jímí pocíťovaný stav tísně a nejistoty z nepřiměřené délky řízení je totiž do jisté míry vyvažován sdílením výhod společného postupu, a to zejména tehdy, zastávají-li v řízení shodné procesní stanovisko a jsou-li průběhem řízení dotčeni na totožných zájmech. Soud prvního stupně tudíž ve výsledku shledal oprávněnou náhradu nemajetkové újmy za každé z žalobci označených dílčích správních řízení právě ve výši 300 000 Kč. Neshledal tak potřebným modifikovat zmíněné částky z hlediska žalovanou namítané složitosti řízení, neboť podle jeho názoru měl být pozemkový úřad - coby na uvedenou agendu specializovaný státní orgán - schopen s uvedeným nárokem vypořádat stejně jako s nároky jiných oprávněných, jež ze statistického hlediska je schopen projednat v průměru do 10 let, ale ani zvyšovat pro žalobci vyzdvihovaný význam uvedeného typu řízení, neboť ve své podstatě nejde o nic jiného, než o uplatnění svou povahou majetkového nároku, jemuž obecně vyšší význam není přiznáván. S odkazem na shora uvedené tedy soud prvního stupně shledal vůči každému z žalobců žalobu důvodnou co do částky 1 200 000 Kč, přičemž vedle této jistiny jim přiznal i požadovaný zákonný občanskoprávní úrok z prodlení. Splatnost tohoto úroku byla přitom s odkazem na ustanovení § 15 odst. 2 OdpŠk určena v závislosti na okamžiku marného uplynutí zákonné šestiměsíční lhůty určené k předběžnému projednání nároku. Implicitně tím vyjádřil, že v uvedeném právním vztahu má stát postavení dlužníka, tudíž i on se tak může se svým plněním ocitnout v prodlení, pokud závazek včas nesplní. Ve zbylém rozsahu soud prvního stupně žalobu jako nedůvodnou zamítl. O povinnosti k náhradě nákladů řízení rozhodl podle § 142 odst. 3 o. s. ř. a žalobcům přiznal plnou náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení s odůvodněním, že rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu.

5. Proti tomuto rozsudku, avšak pouze proti vyhovujícímu výroku o věci samé (výrok I.) a akcesorickému výroku o povinnosti k náhradě nákladů řízení (výrok III.), podala žalovaná včasné odvolání, neboť má za to, že v tomto rozsahu rozhodnutí soudu prvního stupně spočívá na nesprávném právním posouzení. V první řadě soud prvního stupně vytýká, že bez dalšího přijal tvrzení žalobců, kteří účelově zaměňují jednotlivá dílčí správní rozhodnutí za samostatná řízení, přestože se zcela zjevně týkají vypořádání jednoho a téhož restitučního nároku, projednávaného navíc pod stejnou spisovou značkou PÚ 18/91. Tomuto závěru odpovídá i označení jednotlivých správních rozhodnutí příslušným číslem jednacím, které je evidentně složeno z uvedené spisové značky a jednotlivá rozhodnutí identifikujícího čísla. Ostatně i sami žalobci uznávají, že jejich restituční nárok byl uplatněn toliko jediným podáním adresovaným příslušnému pozemkovému úřadu. Logicky tak bylo zahájeno jediné správní řízení, v jehož rámci jsou postupně vydávána dílčí správní rozhodnutí týkající se vždy té části pozemků, o nichž mohlo být rozhodnuto vzhledem ke zjištěným podkladům. Nárok žalobců je tedy vyřizován postupně, přičemž charakter dílčích správních rozhodnutí splňují i v žalobě označená čtyři správní rozhodnutí, od data, jejichž vydání žalobci stipulují svůj nárok na náhradu nemajetkové újmy. Již

jen proto nelze souhlasit s postupem soudu při stanovení oprávněné výše náhrady nemajetkové újmy, jež měla v souvislosti s projednáváním předmětného restitučního nároku žalobcům vzniknout. V důsledku nepřiměřené délky vypořádání předmětného nároku, vycházejícího z téhož skutkového základu, může žalobcům vzniknout výhradně jediná újma. Počet v tomto řízení vydaných jednotlivých dílčích rozhodnutí tuto újmu nezvyšuje. Tento způsob vyřizování nároku lze žalované přičíst k tíži maximálně v rámci hodnocení kritéria postupu příslušného orgánu, a nikoliv formou multiplikace nemajetkové újmy. Kromě vlastní metody stanovení obecné základní výše nemajetkové újmy pak žalovaná nesouhlasí ani se způsobem, kterým se soud prvního stupně vypořádal s hodnocením jednotlivých dílčích kritérií předvídaných v ustanovení § 31a odst. 3 OdpŠk, jejichž optikou je třeba každý případ individualizovat. Zejména pak žalovaná nesouhlasí s hodnocením soudu prvního stupně stran složitosti případu, jehož vyřízení objektivně komplikovalo nejenom množství nárokovaných pozemků, ale spolu s tím i fakt, že vlastnické právo k tomuto nemovitému majetku mělo přejít na stát v různých časových obdobích a na základě rozličných nabývacích titulů, z čehož plyne, že pro řádné posouzení majetkových nároků žalobců bylo nutné vykládat a aplikovat více právních předpisů a prověřit množství právních důvodů majících za následek změnu majetkoprávních vztahů. Taktéž nelze opominout ani komplikace související s již samou identifikací jednotlivých parcel, které byly označeny pouze odkazem na evidenci v pozemkové knize, která však nekoresponduje s aktuálním stavem evidence nemovitostí. Kombinace těchto okolností přitom podle názoru žalované je dokonce schopna ospravedlnit i výslednou délku posuzovaného správního řízení. Žalovaná proto navrhl, aby odvolací soud v napadeném rozsahu změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že i v této části žalobu jako nedůvodnou zamítne. Pro případ, že by nebyly splněny podmínky pro navrženou změnu rozsudku soudu prvního stupně, žalovaná navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil zpět soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

6. Žalobci v reakci na odvolání žalované uvedli, že napadené rozhodnutí považují za věcně správné. Navrhli proto potvrzení obou napadených výroků rozsudku soudu prvního stupně.
7. Odvolací soud z podnětu podaného odvolání přezkoumal napadené výroky předmětného rozsudku, včetně řízení, které jejich vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, 5 o. s. ř.), a poté dospěl k závěru, že odvolání žalované lze shledat zčásti důvodným.
8. Soud prvního stupně svůj závěr o věci samé založil na aplikaci všech relevantních zákonných ustanovení a správně uzavřel, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy (shodně s čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) garantuje mimo jiné právo na projednání věci v přiměřené lhůtě (v dikci Listiny základních práv a svobod bez zbytečných průtahů) a že garance tohoto práva se vztahuje nejen na řízení před soudem, ale i na ta správní řízení, která splňují kritéria stanovená v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) - 1. jde o spor o právo nebo závazek, který je opravdový a vážný a jehož rozhodnutí má přímý vliv na existenci, rozsah, nebo způsob výkonu daného práva nebo závazku, 2. toto právo nebo závazek má svůj základ ve vnitrostátním právu, 3. právo nebo závazek, o který se v daném případě jedná, je civilní (tj. soukromoprávní) povahy. Na podkladě hodnocení zmíněných kritérií konstruovaných judikaturou ESLP jakožto podmínka možné aplikace čl. 6 odst. 1 Úmluvy na správní řízení nelze mít přitom o soukromoprávní povaze restitučního řízení jakékoliv pochybnosti. Ostatně to, že restituční řízení mezi taková správní řízení patří, bylo judikováno jak rozhodnutím ESLP (viz např. rozsudek ESLP ze dne 24. 2. 2004 ve věci Csepyová proti Slovensku, č. 67199/01), tak i Nejvyššího soudu (viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 7. 2015, sp. zn. 30 Cdo 1382/2014, popřípadě usnesení téhož soudu ze dne 30. 5. 2017, sp. zn. 30 Cdo 2594/2016). Odvolací soud se tak ztotožňuje se závěrem soudu prvního stupně, že na právní posouzení žalobci v tomto řízení uplatněného nároku bylo možné aplikovat závěry plynoucí ze stanoviska Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010 (dále již jen „Stanovisko“), a žalobcům tak při existenci zřejmých průtahů v restitučním řízení přiznat odškodnění za jim přivozenou nemajetkovou újmu, která se v takových případech presumuje na základě judikaturou ESLP dovozené vyvratitelné domněnky vzniku morální újmy,

kteřou není třeba dále prokazovat (viz rozsudek velkého senátu ESLP ze dne 29. 3. 2006 ve věci Apicella proti Itálii, stížnost č. 64890/01, odstavec č. 93, nebo Kmec J., K výši zadostiučinění za nemajetkovou újmu způsobenou nepřiměřenou délkou řízení, Právní zpravodaj, srpen 2006, str. 12 a násl.). Soud prvního stupně se proto správně zabýval zákonnými kritérii pro určení výše přiměřeného finančního zadostiučinění (§ 31a odst. 2 a 3 OdpŠk), neboť oprávněně dovedl, že v dané věci se nejedná o případ, kdy by dostačujícím zadostiučiněním bylo možné shledat některou z forem morální satisfakce (zejména konstatování porušení práva dle § 31a odst. 3 OdpŠk). Ostatně v dané souvislosti se jen zcela výjimečně nepřiznává zadostiučinění v penězích, typicky byl-li význam předmětu řízení pro poškozeného nepatrný, což zjevně není tento případ.

9. Pro stanovení oprávněné výše relutární náhrady nemajetkové újmy je v souladu s již zmíněným Stanoviskem určující délka posuzovaného řízení, neboť pro poměry České republiky považuje Nejvyšší soud za přiměřené, jestliže se základní částka, z níž se při určování výše přiměřeného zadostiučinění vychází, pohybuje v rozmezí mezi 15 000 Kč až 20 000 Kč za každý rok řízení, a to za současného snížení částky za první dva roky na polovinu. Soud prvního stupně vědom si této judikatury o tuto metodu opřel svůj výpočet nemajetkové újmy, avšak, jak správně ve svém odvolání namítá žalovaná, bez přiměřených důvodů podlehl argumentaci žalobců založené na záměně pozemkovým úřadem vydaných dílčích správních rozhodnutí za samostatná správní řízení, fragmentující původní restituční nárok, namísto toho, aby v souladu s žalovanou logicky předkládanou argumentací shledal, že ve skutečnosti se jedná o jediné správní řízení, které přichází v úvahu odškodnit toliko jako celek. Z tohoto důvodu tedy odvolací soud odmítl úvahy soudu prvního stupně o potřebě násobení náhrady nemajetkové újmy počtem namítaných rozhodnutí vydaných v nepřiměřené lhůtě. Namísto toho své úvahy koncentroval na stanovení toliko jediné výše náhrady nemajetkové újmy kompenzující žalobcům namítanou délku 26 let nejistoty ohledně vypořádání jejich restitučního nároku. Jak již bylo zmíněno výše, při výpočtu výše zadostiučinění je třeba vyjít z určité částky za jeden rok trvání řízení. Soud prvního stupně v odůvodnění svého rozsudku sice správně poukázal na to, že pro poměry České republiky judikatura dovedla, že za základní obecnou výši přiměřeného zadostiučinění lze považovat částku 15 000 Kč za každý rok trvání řízení, z níž by se při odškodňování nemajetkové újmy mělo primárně vycházet (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. 10. 2010, sp. zn. 30 Cdo 3026/2009), avšak náležitě nezhodnotil, že uvedená částka je samou spodní hranicí obecně akceptovatelné výše přiměřeného zadostiučinění, k jejímuž zvýšení, v rámci již zmíněného rozmezí 15 000 Kč až 20 000 Kč, je třeba přistoupit mimo jiné v případě nepřiměřené (extrémní) délky posuzovaného řízení (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 1. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1448/2009). Odvolací soud se tedy na rozdíl od soudu prvního stupně domnívá, že s ohledem na délku posuzovaného řízení bylo namíste při stanovení obecné základní výše imateriální újmy vycházet nikoliv z částky 15 000 Kč, ale z částky 20 000 Kč za jeden rok trvání řízení. Protože však výše zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku nepřiměřené délky řízení by pro procesní nástupce původního účastníka řízení neměla přesahovat výši zadostiučinění, jež by za tutéž část řízení náležela jejich právnímu předchůdci (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 4. 10. 2016, sp. zn. 30 Cdo 3945/2014, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 30/2008 civ.), odvolací soud stanovil obecnou základní výši nemajetkové újmy zvláště za první tři roky zmíněného správního řízení - pokrývající období, kdy se projednávání restitučního nároku účastnil výhradně sám právní předchůdce žalobců Ing. Pavel B., neboť za toto období lze žalobcům přiznat pouze podíl na takové náhradě nemajetkové újmy - a zvláště za zbylých 23 let uvedeného řízení, kdy se uvedeného správního řízení účastnili již sami žalobci. Základní výše odškodnění nemajetkové újmy tak za zmíněné první tři roky posuzovaného řízení činí 40 000 Kč pro všechny žalobce a za dalších 23 let 460 000 Kč pro každého z nich.
10. Kromě způsobu stanovení základní výše nemajetkové újmy se odvolací soud nemůže ztotožnit ani s postupem soudu prvního stupně při její individualizaci v závislosti na zjištěných okolnostech

případu, tedy za použití kritérií upravených v ustanovení § 31a odst. 3 OdpŠk. Se soudem prvního stupně se shoduje pouze v tom, že v daném případě byla namísto redukce obecné základní výše nemajetkové újmy z důvodu sdílené újmy. Odvolací soud se v tomto smyslu rozchází se závěry soudu prvního stupně jen v tom, že podle jeho názoru přichází v úvahu snížení obecné základní výše nemajetkové újmy pouze o 10 %. Kromě toho však bylo třeba do výše přiznané nemajetkové újmy promítnout jak žalobci namítané kritérium velkého významu posuzovaného řízení pro žalobce coby poškozené, tak i žalovanou akcentovanou složitost tohoto řízení, již do určité míry lze skutečně přisvědčit. Z hlediska zmíněného významu řízení odvolací soud shledal potřebným zvýšit základní výši nemajetkové újmy o 50 %, neboť si je třeba uvědomit, že výsledkem restitučních řízení by mělo být alespoň částečné zmírnění křivd (byť i „jen“ majetkové povahy), a to křivd, které byly mnoha současnými účastníky nesený v době zahájení řízení již po několik desetiletí. Pro tuto okolnost je nutné takovým řízením přiznat zásadní povahu, pro niž by i přes veškerou skutkovou či právní složitost měly státní orgány jednat při vyřizování restitučních nároků tak, aby bylo možné řízení co nejrychleji skončit pravomocným rozhodnutím (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 2. 2011, sp. zn. 30 Cdo 1612/2009, či ze dne 15. 3. 2012, sp. zn. 30 Cdo 1250/2011). S tímto vědomím tedy odvolací soud přistoupil k navýšení jím stanovené obecné základní výše nemajetkové újmy o 50 %, když aktuální judikatura nepřipouští, aby se kterékoliv kritérium modifikující obecnou základní výši odškodnění odrazilo na výsledném hodnocení větším než padesátiprocentním snížením či zvýšením uvedené částky. Individualizace způsobené nemajetkové újmy by však nebyla úplná, pokud by odvolací soud zároveň nepřihlédl k do jisté míry skutkové i právní složitosti projednávání předmětného restitučního nároku plynoucí z komplikací, s nimiž se pozemkový úřad byl nucen v konkrétním případě vypořádat a na něž žalovaná ve svém odvolání poukazuje. Lze sice přisvědčit soudu prvního stupně, že na pozemkový úřad je třeba pohlížet jako na specializovaný orgán státu zřízený právě za účelem kvalifikovaného projednání uvedených nároků, avšak i tak je třeba brát zřetel na rozsah skutkových a právních otázek, které v souvislosti s projednáním toho kterého nároku je třeba řešit. V posuzovaném řízení jejich množství vysoce převyšovalo běžný rozsah natolik, že jejich řešení nelze ztotožňovat se standardní složitostí uvedeného typu řízení. K jiným kritériím pak nebylo přihlíženo ani odvolacím soudem, neboť svým významem nepřekročily pro soudní řízení běžné hranice standardu. Odvolací soud proto uzavřel, že zjištěným okolnostem případu odpovídá finanční náhrada nemajetkové újmy ve výši 568 000 Kč pro každého z žalobců sestávající z jedné třetiny nemajetkové újmy, jež by za prvé tři roky náležela původnímu účastníku řízení Ing. Pavlu B., tj. částky 16 000 Kč, a částky 552 000 Kč coby náhrady nemajetkové újmy za dobu 23 let trvání posuzovaného řízení, jehož se již žalobci osobně účastnili.

11. Vedle této jistiny odvolací soud shledal oprávněným též žalobci požadovaný zákonný úrok z prodlení, neboť dle judikturních závěrů Nejvyššího soudu je stát ve smyslu ustanovení § 15 odst. 1 a 2 OdpŠk povinen nahradit poškozenému, který svůj nárok řádně uplatnil postupem podle § 14 zmíněného zákona, nejpozději do šesti měsíců nejen škodu majetkovou, ale i nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku nepřiměřené délky řízení (viz Stanovisko, jeho desátá právní věta). Poškozený má tedy právo na úrok z prodlení ode dne následujícího po uplynutí zmíněné šestiměsíční lhůty počínající dnem uplatnění tohoto nároku u příslušného úřadu podle § 14 OdpŠk (k tomu srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 12. 2011, sp. zn. 30 Cdo 2893/2010). Protože žalobcům přísluší toliko jediná náhrada nemajetkové újmy, stanovil odvolací soud žalované povinnost k úhradě zmíněného úroku z prodlení až od okamžiku marného uplynutí zmíněné šestiměsíční lhůty počítané ode dne časově nejzazšího předběžného uplatnění nároku na náhradu nemajetkové újmy u žalované, kterým byla pokryta uvedená újma jako celek, tedy od 26. 4. 2019, přičemž výše přiznaného úroku z prodlení odpovídá jeho tehdy platné a účinné hmotněprávní úpravě vyplývající z ustanovení § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb.

12. Odvolací soud proto podle § 220 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vyhovující výrok rozsudku soudu prvního stupně o věci samé změnil tak, jak je blíže uvedeno ve výroku I. tohoto rozsudku, přičemž ve zbylém rozsahu tento výrok jako správný potvrdil (§ 219 o. s. ř.), a to s výjimkou drobné změny, které doznala ještě délka soudem stanovené pariční lhůty. Tato lhůta byla prodloužena na dobu celkem 15 dnů od právní moci rozsudku, jež zohledňuje specifika rozpočtových a účetních pravidel, jimiž se žalovaná - coby organizační složka státu - musí povinně řídit. Prodloužení procesním předpisem subsidiárně stanovené lhůty pro splnění povinnosti (viz § 261a odst. 2 o. s. ř.) o pouhých 12 dnů přitom zcela jistě žádné ze subjektivních práv žalobců neohrožuje, a již vůbec nikoli podstatným způsobem.
13. Protože odvolací soud zčásti změnil napadený rozsudek ve výroku o věci samé, bylo nezbytné rozhodnout nejen o náhradě nákladů odvolacího řízení, ale znovu i o náhradě nákladů řízení před soudem prvního stupně (viz § 224 odst. 2 o. s. ř.). V obou případech odvolací soud vyšel z aplikace ustanovení § 142 odst. 3 o. s. ř., neboť i když žalobci měli ve věci jen částečný úspěch, nelze pominout, že rozhodnutí o výši plnění záviselo na úvaze soudu. Za této procesní situace tedy žalobcům přísluší právo na plnou náhradu všech účelně vynaložených nákladů řízení.
14. Žalobcům přisouzená náhrada nákladů za řízení před soudem prvního stupně sestává ze zaplaceného soudního poplatku z žaloby ve výši 2 000 Kč, odměny advokáta za celkem dvanáct úkonů právní služby po 2 480 Kč [tříkrát § 11 odst. 1 písm. a), písm. d) – žaloba a písemné vyjádření ze dne 31. 5. 2019, písm. g) – účast na jednání soudu dne 4. 6. 2019, § 7 bod 5., § 8 odst. 1, § 9 odst. 4 písm. a), § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů], čtyř sdílených paušálních náhrad hotových výdajů advokáta po 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a náhrady 21% DPH ve výši 6 501,60 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.), tj. celkem 39 461,60 Kč.
15. Náklady odvolacího řízení pak sestávají z odměny advokáta za tři úkony právní služby po 2 480 Kč [tříkrát § 11 odst. 1 písm. g) – účast při jednání odvolacího soudu, § 7 pod 5., § 8 odst. 1, § 9 odst. 4 písm. a), § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů], jedné sdílené paušální náhrady hotových výdajů advokáta po 300 Kč (§ 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů) a náhrady 21% DPH ve výši 1 625,40 Kč (§ 137 odst. 3 o. s. ř.), tj. celkem 9 365,40 Kč.

Poučení

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání do dvou měsíců od jeho doručení. Dovolání se podává u soudu prvního stupně a rozhoduje o něm Nejvyšší soud.

Praha 6. února 2020

Mgr. Tomáš Mottl v. r.
předseda senátu